

PAPER DETAILS

TITLE: Beden Egitimi Öğretmenlerinin Öğrenme Ortamini Bozan Davranislara Karsi Gelistirdikleri Davranis Stratejileri (Bursa Ili Örneği)

AUTHORS: Faruk KORKMAZ,Nimet Hasil KORKMAZ,Güven ÖZKAYA

PAGES: 67-87

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/153307>

Eğitim Fakültesi Dergisi

<http://kutuphane.uludag.edu.tr/Univder/uufader.htm>

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğrenme Ortamını Bozan Davranışlara Karşı Geliştirdikleri Davranış Stratejileri (Bursa İli Örneği)

Faruk Korkmaz^{*}, Nimet Haşıl Korkmaz^{*}, Güven Özkaya^{}**

^{} Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi,
fkorkmaz@uludag.edu.tr - nhasil@uludag.edu.tr*

*^{**} Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
ozkaya@uludag.edu.tr*

Özet. Günümüzde, okullardaki öğretim uygulamalarında, öğrenme ortamını bozan öğrenci davranışlarının önemli bir problem olarak ortaya çıktığı ve öğretimi aksattığı yönündeki öğretmen görüşlerine sıklıkla rastlanmaktadır. Araştırmada, eğitim uygulamalarında ya da okulun sportif aktivite alanlarında öğrencilerle sık sık iletişimde bulunan beden eğitimi öğretmenlerinin, öğrenme ortamını bozan davranışlarla ne sıklıkta karşılaştığı, öğrenme ortamını bozan davranışların nelerden kaynaklandığı konusundaki görüşlerini ve düzeni bozan davranışlarla karşılaştıklarında hangi davranış yöntemini kullandıklarını öğrenerek, öğretmenlere bu konularda olumlu davranış önerileri sunma amaçlanmıştır.

Bu amaçla Bursa Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde yer alan 3 belediyede mevcut özel ve devlet okullarından rasgele örnekleme ile seçilen 171 beden eğitimi öğretmeni araştırmaya katıldı. Yapılan anket uygulaması verilerinin istatistiksel analizi SPSS 13.0 istatistik paket programında yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin öğretim ortamını bozan davranışları, izin istemeden konuşmak, ders akışını bozacak davranışlarda bulunmak ve aşırı ve rahatsız edici biçimde konuşmak şeklindedir. Bunların nedenlerini ise, aile içi problemler, televizyon ve diğer kitle iletişim araçlarında

sergilenen şiddet olaylarının etkisi, ailelerin çocukların eğitime olan ilgisizliği olarak belirtmişlerdir. Beden eğitimi öğretmenlerimiz, öğrenme ortamını bozan davranışlarla karşılaştıklarında, samimi bir sınıf ortamı oluşturma, bu tür davranış gösterenleri olumlu davranış gösteren öğrenciler ile diyalog kurmasını sağlama, gözlerinin içine bakma şeklinde davranışlarla bu sorunu çözme yolunu benimsemektedirler. Beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenme ortamını bozan davranışlara karşı kullandıkları temel yaklaşım, etkileşimli yöntem (2,43) olarak saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Davranış, Yöntem

Summary. Nowadays it's very common to investigate into teachers' perceptions regarding student behaviors spoiling the teaching/learning environment and thus hindering the teaching/learning activities at schools. The present research study aims to present teachers some positive behavior patterns to adopt when they are confronted with such behaviors through exploring how often they encounter spoiling behaviors, their opinions about the possible sources of spoiling behaviors, and the behaviour patterns they generally prefer to exhibit when they encounter such behaviors. To reach this aim, a total of 171 teachers of physical education, chosen randomly from among both the private and public schools within the boundaries of Bursa Metropolitan Municipality, were included in our research. The statistical analyses of the data of the questionnaire were made using the SPSS 13.0 statistical package program. According to the findings of our research study, the most frequent student behaviors that are likely to ruin the teaching/learning environment are as follows: talking without asking permission, exhibiting behaviors that are likely to spoil the course of a lesson, and talking excessively and disturbingly. Additionally, the teacher subjects reported that the possible causes of such and the like behaviors are family problems, the effects of the events including violence shown on TV and on other means of mass communication on students, and families' uncaring about their children's education. Our physical education teachers declared the followings regarding the kind of the behavior pattern they generally adopt when being confronted with such behaviors ruining the teaching/learning environment: creating a genuine classroom environment, having a discussion with the students regarding what positive and negative behaviors are to adopt when teaching and learning, and looking into their eyes when addressing to them. The basic approach that physical education teachers adopt against these kinds of behaviors that ruin the

teaching/learning environment was determined as a means of communication (2,43).

Key Words: Student, Teacher, Behavior, Communication.

GİRİŞ

Eğitimin temel amaçlarından birisi çocukların ve gençlerin topluma sağlıklı ve verimli bir şekilde uyum sağlamalarına yardım etmek, yeteneklerini keşfedip eğitim yoluyla geliştirerek iyi bir vatandaş olarak yetiştirmektir. Okullar çocuğu yaşama hazırlar. Burada kazanılan değerler çocuğun yaşamını ve toplumsal değerleri algılama biçimini olumlu yönde etkiler (Senemoğlu 1992, 143-156; Brophy 1988, 1-18; Varış 1988, 59; Savran 2003, 3). Bu çerçevede çağdaş eğitim ve öğretim ilkelerine göre görev yapan bir öğretmen, sadece ders veren, sınav yapan ve not veren değil aynı zamanda bir organizatör, bir yönetici, bir rehber, bir izleyici ve bir değerlendircidir (Çalık 2003, 247). Öğretmenler, okulda öğrenim ortamını zevkli hale getiren, öğrencileri ile sağlıklı ilişkiler kurarak en etkili yöntem ve stratejileri başarıyla kullanarak öğrencilerini öğrenmeye teşvik eden sanatkârlardır (Büyükkaragöz-Çivi 1996, 5).

İyi bir sınıf ve okul düzeninde öğrenciler, sınıf ve okul içi etkileşimlerinde, kabul edilebilir sınırlar çerçevesinde, planlanan uygulama ve davranış stillerini izlerler. Kurallara katı şekilde uyulması, öğrencinin pasif olması anlamına gelmez. Bu düzende öğretmenin temel yönetim görevi, davranış düzensizliklerini cezalandırmak ya da tek tek öğrencilerin bu düzene katılmalarını arttırmak değil, sınıfı için çalışır bir sistem oluşturup bunun sürekliliğini sağlamaktır (Doyle 1986, 394). Etkili bir öğrenme ortamı oluşturmada öğretim programı yönetiminin yanı sıra öğrenci davranışlarının, özellikle de rahatsız edici ya da uygun olmayan davranışlarının yönetimi, öğretmenler için büyük çaba gerektiren konulardan birisi olarak nitelendirilmektedir (Atıcı 2001).

Modern toplumlarda okullarda, öğretim uygulamaları anında, istenmeyen öğrenci davranışlarının önemli bir problem olarak ortaya çıktığı gözlemlenmektedir. Bu konuda yapılmış olan araştırmalarda öğretmenlerin % 54'ünün, öğrencilerde gözlenen davranış problemlerinin sınıftaki öğretimi aksattığı yönündeki görüşleri bulunmaktadır (Ataman 2000, 171). Freiberg-Stein-Huang'a (1995, 36.) göre öğrenme ortamında rahatsızlık yaratan öğrenci davranışları, öğretmeni ve öğrencileri olumsuz şekilde etkilemek-tedir. Okul ve öğretim ortamında disiplin ve düzenin sağlanmasının etkili bir öğretim

için önde gelen koşullardan biri olduğu (Brophy ve Good, 1986) etkili bir şekilde yönetilen öğretim ortamında, öğrenme aktivitelerine daha çok zaman ayrıldığı, öğrencilerin zamanlarını ve öğrenme görevlerini aktif bir şekilde yoğunlaşarak geçirdiği belirtilmektedir (Wilks 1996, 20).

Sınıf yönetimi ve sınıf düzenini anlamak için sınıftaki aktivite programını anlamak çok önemlidir. Sınıfta dersin akışını bölen ya da sınıfı alternatif bir program ve aktiviteye çeken öğrenci davranışları yaramazlık olarak nitelendirilmektedir (Doyle 1990). Okullarda en çok görülen istenmeyen davranışların başında gizli konuşma, uygunsuz hareketler, sınıf materyallerinin uygunsuz kullanımı, öğretmene karşı direnç, başkalarına ait olanı izinsiz alma, ders izlemeyi engelleme, söz almadan konuşmayı alışkanlık edinme, fısıltı çıkarma, dikkat dağıtma (Erdoğan 2002, 92) başka işlerle ilgilenme, devamsızlık, kopya çekme, küfürlü konuşma (Baloğlu 2001, 137), derslere geç gelme, derse hazırlıksız gelme, arkadaşlarına, kendisine zarar verme, derste uzun süre hayal kurma (Aydın 1998, 138) olarak belirtilmiştir. Türnüklü ve Şahin'in (2002, 283-302) bu yönde yaptığı bir araştırmada II. Kademe sınıflarında en sık karşılaşılan problemin küfür ve kavganın olduğu sonucu çıkmıştır.

Öğrenci davranışlarını etkileyen çok fazla faktör vardır. Yiğit (2004, 155) bu faktörleri sınıf içi ve sınıf dışı etkenler olarak sınıflandırmaktadır. Sınıf dışı etkenler çevre ve özellikleri, okuldaki bireyler arasındaki uyumsuzluk ve geçimsizlik, akademik başarısızlık, okuldaki sıra dışı öğrencilerin çokluğu, öğrenciler için öğrenme fırsatlarının eşit olmayışı, öğretmenin sosyal ve akademik deneyimi olarak sıralanmaktadır. Öğrenme ortamı etkileri ise, öğrenme ortamının sağlıklı olması, sınıfta öğrencilere olumsuz davranışlara yönlendirebilecek öğrenci varlığı, öğretmenlerle ilgili öğrencilerde egemen olan yanlış inançlar. Öğretmenin öğrencinin tepkisini çekecek türden davranışları sıklıkla sergilemesi şeklinde sıralamaktadır.

Öğretmenler genellikle bu davranışların nedenlerini aile ve çocuğun okul dışındaki arkadaş çevresine bağlayıp medyada şiddet içeren yayınlara atıfta bulunurken (Sadık 2002, 4), aileler ise okulların çocuklar için yetersiz olduğunu ve okulların çocuklardan beklentilerinin çok fazla olduğunu, yöneticiler ise öğrencilerin öğrenmeye ilgisiz kaldığını öğretmenlerin bunu önemsemediğini, ailelerin ise her konuda şikayetçi olduklarını belirtmektedirler (Johnson, Oswalt ve Adley 1993, 289).

Öğretmenin niteliği sınıf yönetimi kalitesi ve başarısı üzerinde önemli ölçüde etkilidir. Öğretmenin öğrenci davranışlarını başarıyla yönetebilmesi için öncelikle, insan ve davranış konusunu iyi bilmesi gerekmektedir (Güleç ve Alkış 2004, 247) Etkili bir sınıf yönetiminde öğretmenin ilk işi öğrenci-

lerini tanımak olmalıdır. Öğretmen hangi davranışın nerede ve nasıl yapılması gerektiğini, buna karşılık hangi davranışın yapılmaması gerektiğini öğrencilerine anlatmalıdır. İstenmeyen davranışların oluşmasında öğretmen yetersizlikleri büyük rol oynamaktadır. Öğretmenin öğrenci ile alay etmesi, öğrencilere kaba davranması, öğrenciler arasında ayırım yapması, gerekli iletişimi kuramaması, öğrencilerin toplumsal beceri eksikliği istenmeyen davranışların oluşmasına zemin hazırlar. Öğretmenin kişisel özellikleri, özgüven, tükenmişlik, başarısızlık korkusu vb durumlar, çocuklardan hoşlanmama ve özel sorunlar (evlilik vb) sınıf içi disiplin sorunlarının kaynağını oluşturabilir (Tertemiz 2001, 58). Öğrenci, öğretmen, yönetici ve velilerin kullandıkları çatışma çözüm stratejilerine ilişkin öğretmenlerin belirttikleri görüşlerin en önemli benzerliklerinin okul üyelerinin kullandıkları stratejilerin genelde yetkeci ve dış kontrol odaklı olup psikolojik şiddet (azarlama, kızma, küfür, korkutma, tehdit etme vd.) ve fiziksel şiddet (vurma, dövme, kavga etme vd.) öğelerini içermesidir (Türnüklü 2002, 574-597). Sınıf içinde istenmeyen davranışlar, öğretmenin sınıf içi amaçlarını gerçekleştirmede engelleyici bir unsur olarak ortaya çıkar. Öte yandan bu tür davranışların düzeltilmesi öğretmenin eğitsel amaçlarının içinde yer alır. Çünkü bu tür davranışlar düzeltilmediğinde, bireyde yaşam boyu kalıcı hale dönüşebilir.

Eğitim ortamı ve ortamın disiplinine ilişkin modeller Wolfgang ve Gickman tarafından dayandıkları felsefe ya da psikolojik temeller dikkate alınarak müdahaleci yaklaşım, müdahaleci olmayan yaklaşım ve etkileşimsel yaklaşım olarak üç temel başlık altında kavramsallaştırılmıştır.

Müdahaleci Olmayan Sınıf Yönetimi Yaklaşım: Bu yaklaşım öğrencilerin kendi davranışlarını kontrol etmede temel sorumluluğa sahip oldukları ve kendi davranışlarını kontrol etme yeteneğinin doğalarında var olduğu inancı yatmaktadır. Burada öğretmenin temel rolü öğrencilerin kendi davranışlarını kontrol etmelerine yardımcı olacak öğretim ortamını oluşturmaktır. Kabul edilebilir öğrenci davranışlarına yönelik kurallar, öğretmenin rehberliğinde geliştirilir. Bu yaklaşıma göre, istenmeyen öğrenci davranışlarının nedeni duygu ve düşüncelerdeki karışıklıklardır. Bu durumda öğretmen öğrenciye hareketlerinin farkında olmasını sağlayacak sinyaller vermeli ve öğrenci ile onun duyguları üzerinde konuşmalar yapmalıdır. Öğretmen istenmeyen davranışa hemen müdahale etmek yerine önce sözsüz mesajlar göndermeli ve davranışlarını kontrol etmesi için öğrenciye zaman tanımalıdır. Bu anlayıştaki öğretmen öğrenciyi yargılamaz, öğrencinin davranışını değerlendirmez; sınıf içinde bir güven ortamı yaratmaya çalışır. Buyurucu değil, kolaylaştırıcı bir tutum içindedir. Öğrencinin ruhsal durumunu, ihtiyaçlarını,

beklentilerini göz önünde tutarak; onun sorunu kavramasına, soruna en uygun çözüm yolu bulmasına yardımcı olmaya çalışır.

Müdahaleci Sınıf Yönetimi Yaklaşımı: Bu yaklaşıma göre öğretmen öğrenci davranışlarını kontrol etmede temel sorumluluğa sahiptir. Bu nedenle, öğretmen sınıf içi davranışlara yönelik kuralları kendisi oluşturur, beklentilerini açık ve anlaşılır şekilde belirtir ve öğrencilerin kurallara uymasını sağlamak için ödül ve zorlayıcı gücü kullanır. Öğretmen gerektiğinde güç kullanmaktan da çekinmeyerek öğrenci davranışını şekillendirmeye çalışır. Davranışı nedenleri sorgulanmaz. Olumsuz davranışlar oluştuğunda anında müdahale edilmelidir.

Etkileşimci Yaklaşım: Bu yaklaşıma göre öğrenci davranışlarının kontrol edilmesinde hem öğretmen hem de öğrenciler temel sorumluluğa sahiptir. Öğretmen otoritesini öğrenci ile bölüşür. Öğrenci bir uzmanın desteği ile sorununu çözebilir. Sınıf kurallarını öğrenci ile birlikte koyar, sorunlara öğrenci ile birlikte çözüm aranır. Öğrenciye, ya da öğrenci grubuna değiştirilmesi gereken davranışlar açıkça belirtilir. Sonuçları konusunda öğrenci bilgilendirilir. Etkileşimsel yaklaşım kapsamında yer alan öğretmenler genellikle uzmanlık ve yasal gücü kullanırlar. Her iki güce göre okulun temel amacı öğrencilere kendileri için gerekli olan bilgileri öğrenmelerine yardımcı olmaktır. Bu nedenle öğretmen bir bütün olarak sınıf haklarını korumalı ve grup haklarına engel olan bireysel davranışları hemen durdurmalıdır (Aksoy 2006, 10-16).

Öğretmen öğrenme ortamında istenmeyen bir davranışla karşılaştığında önce sorunu doğru anlamalı, soruna doğru teşhis koyabilmelidir. Bunun için öğrenci davranışının doğru tanımlaması, doğru yorumlaması gerekir. Bunun için davranış hangi ortamda ortaya çıkmıştır; olaya karışanlar kimlerdir; olayın ortaya çıkmasına yol açan etkenler nelerdir; davranışın o öğrenci ya da öğrenci grubu arasında ortaya çıkma sıklığı nedir; İstenmedik davranışın diğer öğrencileri etkileme gücü nedir; bu davranışın yol açabileceği yeni sorunlar nelerdir. Öğretmen tüm bu sorulara objektif yanıtlar bulabildiği ölçüde sorunu doğru algılayabilecek, anlayabilecektir. Sorunu doğru anlamak, doğru tanımlamak; doğru çözüm yolunun bulunmasını kolaylaştırır. Öğretmen sorunun ciddiyetine, sınıf yaşamını ciddi biçimde tehdit edip etmeyeceğine, öğrenci ya da öğrencilerde istenmeyen davranışın alışkanlık haline gelip gelmeme olasılığına göre gerekli önlemleri alabilmelidir. Sorunu gereğinden çok abartmak ya da gereğinden çok küçümsemek yeni sorunların, yeni istenmedik davranışların ortaya çıkmasına yol açacaktır. Sorunu abartan öğretmen daha öğrenciye daha sert yaptırımlar, cezalar uygulayacaktır. Bu da öğrencinin öğrenme yaşamından kopmasında, giderek daha fazla problem öğrenci haline dönüşmesine yol açar. Sorunu

küçümsediğinizde ise, sorunun çözümü için gerekli önlemleri alamazsınız, o zamanda öğrenciyi istenmedik davranışı tekrar etmede cesaretlendirmiş olursunuz; öğrenciye yanlış mesaj vermiş olursunuz. Bu da istenmedik davranışın büyümesine, sınıf içinde ciddi bir problem haline gelmesine yol açabilir.

Öğretmenin istenmedik davranışları önlemede kullanılabileceği eylemler çok çeşitli olabilir. Küçük yanlışları görmezden gelme; kışkırtıcı eylemleri bilmez davranma, göz iletişimini, jest ve mimikleri caydırıcı unsur olarak kullanabilme; uyarma, azarlama, yerini değiştirme, gülmeceyi kullanarak öğrencinin yanlışını görmesini sağlama, sözü değiştirme, derse ara verme, sorumluluk verme, öğrenci ile konuşma, öğrenciyi bazı hak ve ayrıcalıklardan yoksun bırakma; sınıfta alı koyma (geciktirme), isteğini yerine getirmeme, ailesi ile ilişki kurma; öğrenci ile anlaşma yapma; fiziksel olmayan cezalar verme; uygulanabilecek yöntemler olarak sıralanabilir (Başar 132, Baloğlu 139).

Bu araştırmada, eğitim uygulamalarında ya da okulun sportif aktivite alanlarında öğrencilerle sık sık iletişimde bulunan beden eğitimi öğretmenlerinin, öğrenme ortamını bozan davranışlarla ne sıklıkta karşılaştığı, öğrenme ortamını bozan davranışların nelerden kaynaklandığı konusundaki görüşlerini öğrenmeyi ve düzeni bozan davranışlarla karşılaştıklarında hangi davranış yöntemini kullandıklarını öğrenerek, öğretmenlere bu konularda olumlu davranış önerileri sunma amaçlanmıştır.

Araştırmanın bu genel amacını gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. İlköğretim ve orta öğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin öğretim ortamında en çok karşılaştıkları öğretim ortamını bozan davranış türleri nelerdir?
2. İlköğretim ve orta öğretim okullarında görev yapan öğretmenlere göre öğrencilerin öğrenme ortamını bozan davranışları nelerden kaynaklanmaktadır?
3. İlköğretim ve orta öğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin öğretimi bozan davranışlara karşı kullandıkları yöntemler nelerdir?
4. İlköğretim ve orta öğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin öğretim ortamını bozan davranışlar, öğrenme ortamını bozan davranışların nedenleri ve öğrenme ortamını bozan davranışlara karşı uyguladıkları yöntemler, öğretmenlerin cinsiyetine, öğretmenlik mesleğindeki kıdemlerine, yaşlarına, öğretim düzeylerine, çalıştıkları kurumun türüne,

çalıştıkları kurumun öğretim kademesine, göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, evren örneklem, araştırmada bilgi toplama aracının geliştirilmesi ile verilerin toplanması ve çözümlenmesi yer almaktadır.

Araştırma Modeli: Bu araştırma mevcut durumu ortaya koyan betimsel bir çalışmadır.

Evren ve örneklem: Araştırmada evreni Bursa Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel ilköğretim ve ortaöğretim okullarında 2005-2006 akademik yılda görev yapan 394 öğretmen oluşturmaktadır. Örneklem, Bursa Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde yer alan 3 belediyede mevcut özel ve devlet okullarından rasgele örneklem ile seçilen 171 beden eğitimi öğretmenidir.

Veri Toplama Aracı: Araştırmada araştırmacılar tarafından literatür taramasına (Güleç ve Alkış 2004, 247 ve Aksoy) ve uzman görüşlerine dayanılarak geliştirilmiş anketler kullanılmıştır.. Anket formu dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğretmenler hakkındaki kişisel ve mesleki bilgileri almaya yönelik 6 soru bulunmaktadır. İkinci bölümde, beden eğitimi öğretmenlerine göre, öğrenme ortamında öğrencilerin düzeni bozan davranışlarını belirlemek için geliştirilmiş ölçme aracı (Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0,92), üçüncü bölümde, öğrencilerin öğrenme ortamında düzeni bozan davranışlarının nedenlerini belirlemek için geliştirilmiş ölçme aracı (Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0,85), dördüncü bölümde ise öğrencilerin öğrenme ortamını bozan davranışlarına karşı beden eğitimi öğretmenlerinin sıklıkla uyguladıkları yöntemleri belirlemeye yönelik ölçme aracı (Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0,78) kullanılmıştır.

Verilerin Çözümlenmesi: Verinin istatistiksel analizi SPSS 13.0 istatistik paket programında yapılmıştır. Verinin normal dağılım gösterip göstermediği Shapiro-Wilk testi ile incelenmiştir. Normal dağılmayan veri için iki grup karşılaştırmasında Mann-Whitney U testi ve ikiden fazla grup karşılaştırmasında Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Ölçeklerin güvenirlik analizi Cronbach Alfa katsayısı ile incelenmiştir. Anlamlılık düzeyi $\alpha=0.05$ olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Beden Eğitimi Öğr. Öğretmenlik Yıllarına ve Yaşlarına Göre Dağılımları

	n	Ort.	Std. Hata	Min.	Mak.	St. Sapma
Öğretmenlik Yılı	171	11,36	,48	1	33	6,31
Yaş	171	35,16	,54	24	62	7,02

Beden eğitimi öğretmenlerinin ortalama öğretmenlik yılları 11,36 ve yaş ortalamaları ise 35,16 dir.

Tablo 2. Beden Eğitimi Öğr. cinsiyet, öğrenim durumu, çalıştığı kurum ve kademe düzeyi ile merkez ilçelere göre dağılımları

	İlçe Adları	n	%
CİNSİYET	Erkek	116	67,8
	Bayan	55	32,2
ÖĞRENİM DURUMU	Üniversite	166	97,1
	Yüksek L. Doktora	5	2,9
KURUM TÜRÜ	Özel Okul	5	2,9
	Devlet Okulu	166	97,1
KURUM KADEME TÜRÜ	İlköğretim	119	69,6
	Lise	18	10,5
	Anadolu Lisesi	13	7,6
	Meslek Lisesi	21	12,3
İLÇELERE GÖRE	Yıldırım	86	50,3
	Osmangazi	65	38,0
	Nilüfer	20	11,7

Beden eğitimi öğretmenlerinin % 50,3 oranı Yıldırım ilçesindedir. Öğretmenlerinin % 67,8 oranı erkek, % 32,2 oranı bayan olup, % 97,1 oranı üniversite, % 2,9 oranı yüksek lisans-doktora eğitimi almıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin, % 97,1 devlet okulu, % 2,9 oranı özel okullarda görev yapmakta ve % 69,6 sı ilköğretim, % 29,4'ü lise dengi okul öğretmenidir.

Tablo 3. Öğrenme ortamını bozan davranışların ortalamalarının önem derecelerine göre sıralanması

	Ort.	Std. Hata
İzin istemeden konuşmak	2,41	0,08
Ders akışını bozacak davranışlarda bulunmak (gülmek, şaklabanlılık yapmak vb.)	1,84	0,07
Aşırı ve rahatsız edici biçimde konuşmak	1,71	0,08
Yalan söylemek	1,67	0,07
Küfür etmek	1,63	0,08
Derslere geç kalmak	1,61	0,06
İsim takmak	1,60	0,07
Ders anında ders dışı ile ilgilenmek	1,48	0,07
Verilen görevleri yapmamak	1,42	0,07
Derse katılmamak	1,40	0,07
Okula ait eşyalara zarar vermek	1,40	0,07
Öğretmenin derse ait isteklerini yerine getirmemek	1,39	0,07
Kavga etmek	1,35	0,07
Derste bir şeyler yemek(sakız, şeker)	1,29	0,07
İzinsiz gezinmek düzenlemeleri bozmak	1,28	0,07
Öğretmene kaba ve saygısız davranmak	1,26	0,07
Sözlü saldırıda bulunmak (tartışmak)	1,25	0,08
Diğerlerinin eşyalarına zarar vermek	1,04	0,06
Kopya çekmek	1,02	0,07
Hırsızlık yapmak	0,75	0,06
Silah, bıçak vb. araçlarla diğer öğrencileri taciz etmek	0,42	0,06
Silah, bıçak, vb araçlarla öğretmeni taciz etmek	0,15	0,03

Beden eğitimi öğretmenlerine göre, öğrencilerin öğretim ortamını bozan davranışları, izin istemeden konuşmak, ders akışını bozacak davranışlarda bulunmak ve aşırı ve rahatsız edici biçimde konuşmak şeklinde belirtilmiştir.

Tablo 4. Öğrenme ortamını bozan davranışların nedenlerinin önem derecelerine göre sıralanması

	Ort.	Std. Hata
Aile içi problemler	3,12	0,06
Televizyon ve diğer kitle iletişim araçlarında sergilenen şiddet olaylarının etkisi.	3,04	0,07
Ailelerin çocuklarının eğitime olan ilgisizliği.	2,94	0,07
Ailelerin çocuklarına karşı olumsuz tutum ve davranışları	2,85	0,07
Öğrencileri bulunduğu yaşın gelişim özelliklerinin etkisi.	2,56	0,07
Sınıfların kalabalık olması.	2,36	0,09
Öğrenciler arasındaki kültürel, ekonomik ve sosyal düzey farklılıkları.	2,34	0,08
Araştırma gereği yetersizliği	1,91	0,10
Uygun ortam olmamasından dolayı derslerin sıkıcı geçmesi	1,73	0,09
Öğretmenin tutarlı olmaması.	1,68	0,10
Öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun olmayan öğretim uygulamaları	1,63	0,09
Sınıf içindeki düzenlemeler (Öğrencilerin yerleşim düzeni, öğretim araçlarının düzeni vb).	1,50	0,08
Öğretmenlerin sınıf düzeni sağlama yaklaşımlarını bilmemesi.	1,47	0,09
Öğrencilerin ilgisini çekmeyen ödevlerin verilmesi.	1,40	0,09
Öğretmenin öğretim yöntemlerindeki yetersizliği.	1,39	0,09
Sınıfta uyulması gereken kural ve yönergelerin açık ve anlaşılır olmaması.	1,29	0,08

Beden eğitimi öğretmenlerine göre, öğrencilerin öğretim ortamını bozan davranışlarının nedenleri, aile içi problemler, televizyon ve diğer kitle iletişim araçlarında sergilenen şiddet olaylarının etkisi, ailelerin çocukların eğitimine olan ilgisizliği olarak saptanmıştır.

Tablo 5. Temel Yaklaşımlara göre öğrenme ortamını bozan davranışların ortalama değerleri

	n	Ort.	Std. Hata	Min	Max
Etkileşimli yöntem	171	2,43	0,04	0,88	3,75
Müdahaleci olmayan yöntem	171	2,23	0,03	0,64	3,09
Müdahaleci yöntem	171	0,94	0,03	0,00	2,13

Beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenme ortamını bozan davranışlara karşı kullandıkları temel yaklaşım etkileşimli yöntem (2,43) olarak saptanmıştır. Bu üç yöntem arasındaki ilişkiye bakıldığında etkileşimli yöntemin müdahaleci olmayan yöntem ($r=0,568$; $p<0,001$) ve müdahaleci yöntemle ($r=0,19$; $p<0,01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur.

Tablo 6. Bed. Eğt. Öğr. ortamı bozan davranışlara karşı kullandıkları yöntemlerin sıralanması

No	Anket Soruları	Ort.	Std.Hata	Yaklaşımlar
	Samimi bir sınıf ortamı oluşturmaya gayret ederim.	3,16	0,06	Müdahaleci olmayan
	Olumlu davranış gösteren öğrenciler ile diyalog kurmasını sağlarım.	3,05	0,07	Etkileşimci
	Gözlerinin içine bakarım.	3,00	0,07	Müdahaleci olmayan
	Olumlu davranışlarını diğerlerine örnek olarak gösteririm.	2,96	0,07	Etkileşimci
	Davranışın nedenini öğrenerek düzeltici çözüm yolları sunarım.	2,93	0,06	Etkileşimci
	İlgisini çeken aktivitelere (yarışma türü vb.) başvururum.	2,78	0,07	Müdahaleci olmayan
	Motivasyon için espiriler yaparım.	2,70	0,07	Müdahaleci olmayan
	Öğrencinin yakın çevresinde dolaşırım.	2,56	0,07	Müdahaleci olmayan
	Onun bulunduğu tarafta aktif olarak derse kendimde katılırım.	2,55	0,06	Etkileşimci
	Ders sonunda davranışla ilgili özel görüşme yaparım.	2,54	0,07	Müdahaleci olmayan
	Daha yoğun ve verimli aktivitelerle ders işleme yöntemini tercih ederim.	2,50	0,08	Etkileşimci
	Herkesin önünde sınıf düzeni ile ilgili kuraları hatırlatırım.	2,36	0,08	Müdahaleci
	Dersin uygun bir anında ona destekleyici sözler söylerim.	2,36	0,06	Müdahaleci olmayan
	Rehber öğretmene bilgi veririm.	2,27	0,08	Müdahaleci olmayan
	Uyumsuz davranışların beni olumsuz etkilediğini söylerim.	2,22	0,09	Etkileşimci
	Velisine yaptıkları ile ilgili bilgi veririm.	2,08	0,08	Müdahaleci olmayan
	Dersin işleyişini bozan davranışla ilgili herkesten yorumlar alırım.	1,63	0,07	Etkileşimci
	Kurallardan sapmaları gelecek ilk derste tartışmaya açarım.	1,57	0,09	Etkileşimci
	Bir daha yapmasına engel olacak türden kelimeler ile azarlarım.	1,53	0,08	Müdahaleci
	Her ders arasında beni görmesini isterim.	1,40	0,08	Müdahaleci
	Hoşlanmayacağı işler yaptırım(top toplama-file kurma-vb).	1,38	0,09	Müdahaleci
	Ders anında gruptan ayrı uygulamalar yaptırım.	1,07	0,08	Müdahaleci
	Ders ortamından uzaklaştırırım.	0,91	0,07	Müdahaleci
	Bulunduğu tarafa doğru top vb. atarım.	0,85	0,07	Müdahaleci
	Dersin eğlenceli etkinliklerine katmam.	0,85	0,08	Müdahaleci
	İdareye gönderirim.	0,80	0,07	Müdahaleci
	Görmezden gelirim.	0,66	0,07	Müdahaleci olmayan
	Kulaklarını çekerim.	0,65	0,07	Müdahaleci
	İdareye göndermekle tehdit ederim.	0,58	0,06	Müdahaleci
	Dersten atmakla tehdit ederim.	0,54	0,07	Müdahaleci
	Dinlenme arasında çıkarmam.	0,52	0,06	Müdahaleci
	Cezalı öğrencileri gönderdiğim köşeye gönderirim.	0,42	0,06	Müdahaleci
	Sınıfı kendi hallerine bırakırım.	0,35	0,05	Müdahaleci olmayan
	Saçlarından çekerim.	0,19	0,04	Müdahaleci

Beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenme ortamını bozan davranışlara karşı kullandıkları yöntemler, samimi bir sınıf ortamı oluşturmaya gayret ederim, olumlu davranışta öğrenciler ile diyalog kurmasını sağlarım, gözlerinin içine bakarım olarak saptanmıştır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin yaşlarına ve öğretmenlik yıllarına göre öğretim ortamını bozan davranışlar, öğrenme ortamını bozan davranışların nedenleri ve öğrenme ortamının yönetimi tarzları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 7. Beden Eğitimi öğretmenlerinin çalıştıkları kurum türüne göre değerlendirilmeleri

Kurum Türüne Göre	Özel Okul			Devlet Okulu			P
	n	Ort.	Std. Hata	n	Ort.	Std. Hata	
Öğrenme ortamını bozan davranışlar	166	20,60	7,01	5	29,60	0,92	AD.
Öğr. ort. bozan davranışların nedenleri	166	38,00	5,13	5	33,04	0,75	AD.
Müdahaleci yöntem	166	0,95	,03	5	0,63	0,21	AD.
Müdahaleci olmayan yöntem	166	2,23	,03	5	2,26	0,14	AD.
Etkileşimci yöntem	166	2,43	,04	5	2,45	0,12	AD.

AD.: İstatistiksel olarak anlamlı değil ($p>0,05$).

Özel okul ve devlet okulu beden eğitimi öğretmenleri arasında öğretim ortamını bozan davranışlar, öğrenme ortamını bozan davranışların nedenleri ve öğrenme ortamının yönetimi tarzları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 8. Beden Eğitimi öğretmenlerinin öğrenim durumlarına göre değerlendirilmeleri

Öğrenim Durumlarına Göre	Üni mezunu			Lisansüstü-Doktora			P
	n	Ort.	Std. Hata	n	Ort.	Std. Hata	
Öğrenme ortamını bozan davranışlar	166	29,32	0,94	5	30,00	4,42	AD.
Öğr. ort. bozan davranışların nedenleri	166	33,14	0,76	5	34,80	3,62	AD.
Müdahaleci yöntem	166	0,94	0,03	5	0,78	0,18	AD.
Müdahaleci olmayan yöntem	166	2,23	0,03	5	2,15	0,11	AD.
Etkileşimci yöntem	166	2,43	0,04	5	2,43	0,17	AD.

AD.: İstatistiksel olarak anlamlı değil ($p>0,05$).

Öğrenim durumlarına göre, beden eğitimi öğretmenlerinden üniversite mezunu olanlarla lisansüstü-doktora mezunu olanlar arasında öğretim ortamını bozan davranışlar, öğrenme ortamını bozan davranışların nedenleri ve öğrenme ortamının yönetimi tarzları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 9. Beden Eğitimi öğretmenlerinin öğretmenlerin cinsiyetlerin göre değerlendirilmeleri

Cinsiyete Göre	Erkek			Kadın			p
	n	Ort.	Std. Hata	n	Ort.	Std. Hata	
Öğrenme Ortamını Bozan Davranışlar	116	28,98	1,06	55	30,10	1,78	AD.
Öğr. Ort. bozan davranışların nedenleri	116	32,74	0,91	55	34,14	1,30	AD.
Müdahaleci Yöntem	116	0,91	0,04	55	0,99	0,06	AD.
Müdahaleci Olmayan Yöntem	116	2,20	0,03	55	2,28	0,06	AD.
Etkileşimci Yöntem	116	2,40	0,05	55	2,47	0,07	AD.

AD.: İstatistiksel olarak anlamlı değil ($p>0,05$).

Cinsiyetlerine göre, beden eğitimi öğretmenleri arasında öğrenme ortamını bozan davranışlar, öğrenme ortamını bozan davranışların nedenleri ve öğrenme ortamının yönetimi tarzları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 10. Beden Eğitimi öğretmenlerinin çalıştıkları kurumun kademesine göre değerlendirilmeleri

Kurumun Kademesine Göre	İlköğretim			Lise			Anadolu L.			Meslek L.		
	n	Ort.	Std. Hata	n	Ort.	Std. Hata	n	Ort.	Std. Hata	n	Ort.	Std. Hata
Öğr. ort. bozan davranışlar	119	29,50	1,06	18	30,70	3,79	13	21,40	2,34	21	32,00	2,46
Öğr. ort. bozan dav. ned.	119	32,60	0,85	18	35,90	2,52	13	33,10	3,38	21	33,70	2,26
Müdahaleci yöntem	119	0,95	0,04	18	0,83	0,11	13	1,00	0,15	21	0,92	0,10
Müdahaleci olmayan yön.	119	2,22	0,03	18	2,19	0,12	13	2,30	0,10	21	2,27	0,07
Etkileşimci yöntem	119	2,42	0,05	18	2,36	0,15	13	2,51	0,17	21	2,45	0,12

AD.: İstatistiksel olarak anlamlı değil ($p>0,05$).

Kademelerine göre, beden eğitimi öğretmenleri arasında öğrenme ortamını bozan davranışlar, öğrenme ortamını bozan davranışların nedenleri ve öğrenme ortamının yönetimi tarzları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin, öğretim ortamını bozan davranışlar olarak ilk sıralarda tanımladığı öğrenci davranışları; izin istemeden konuşma, ders akışını bozacak davranışlarda bulunma, aşırı ve rahatsız edici biçimde konuşma şeklinde olduğu saptanmıştır. Atıcı, Akkök ve arkadaşlarının bu yönde yaptığı araştırmalarındaki bulgular, sıra almadan konuşma, ders ya da ders sırasında yürütülen aktivitelere karşı ilgisizlik ve arkadaşlarını rahatsız etme şeklindedir. Yine Tüknüklü'nün ilköğretim okullarında yaptığı araştırmasında, gürültü ile öğrencilerin izin almadan konuşmaya kalkmasını, öğrenme ortamını bozan temel hareketler olarak tespit etmiştir. Bu sonuçlar araştırmamızda elde ettiğimiz sonuçlar ile benzerlik taşımaktadır. Araştırma sonuçlarına göre ciddiye alınabilecek negatif davranışlarla beden eğitimi öğretmenlerin pek karşılaştığı söylenemez. Çıkan davranışlar genellikle hafif ve giderilebilir davranışlardır. Bu sonuçtan hareketle öğrenme ortamını bozan davranışların genellikle giderilebilir çıkması, dersin içeriği ile de açıklanabilir. Çoğunlukla oyun formasyonunun olduğu, rahat ve ilgilerine göre hareket edebilme özgürlüğüne sahip öğrencilerin oyun ve hareket gereksinimlerinin karşılandığı ders olan beden eğitimi dersleri bu tür eğilimlerin en az görüldüğü dersler olduğu söylenebilir. Sadık'ın (17) araştırmasında özellikle Türkçe, Matematik ve Hayat Bilgisi gibi derslerde öğrencilerin sıkıldığı, kalabalık sınıflarda ve öğretmen merkezli öğretim yöntemlerinin kullanıldığı durumlarda öğrencilerin can sıkıntılarını gidermek amacıyla çoğu zaman istenmeyen davranışlara yöneldiği, beden eğitimi derslerinde bu tür davranışlarla daha az karşılaşıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Bu sonuç beden eğitimi derslerinin öğrencileri can sıkıntılarını ortadan kaldırdığını göstermektedir. Oyun kuramcılarına göre oyun, çocukta enerjinin harcanmasını sağladığı için gerginliği azalmaktadır (Yavuzer, 1992). Öğrencinin aktif olduğu, hareket ettiği, kapasitesini zorladığı ve yeteneklerini keşfettiği derslerde istenmeyen eğilimlerinin azaldığı, oyun ve aktiviteler sırasında saldırganlık dürtülerini giderdiği ve rahatlattığı bildirilmektedir (Yörükoğlu, 1997). Bu sonuçlara dayanarak beden eğitimi derslerinin öğretim ortamlarının daha iyi hale gelmesi içinde artırılması gerekli görülmektedir. Araştırmamızda öğretmenlerin öğretim ortamını bozan davranış

nışlar hakkındaki tespitleri, yaşlarına, cinsiyetlerine, öğretmenlik yıllarına, öğrenim düzeylerine, çalıştığı kurum türüne ve öğretim kademesine göre istatistiksel olarak farklılık göstermemektedir.

Araştırmada öğretmenler, öğretim ortamını bozan davranışların nedenlerini, aile içi problemler, televizyon ve diğer kitle iletişim araçlarının etkisi ile ailelerin çocuğun eğitimine olan ilgisizlikleri olarak belirtmişlerdir. Atıcı ve Sadık'ın araştırmalarında aile değişkeni en yüksek oran olarak görülürken, en yüksek değer olarak ön plana çıkmasına nedenleri, aile birliğinin bozulması, ailenin çocuğun sorunları ile ilgilenilmemesi, aileden yeterli desteği görememesi ve ailede bağımsız bir gelişme ortamı bulamaması kaynaklı olduğu belirtilmektedir. Yine Curwin ve Mendler 1998 yılında yaptıkları araştırmalarında öğretmenler, öğrenme ortamını bozan davranışların nedenlerini, aile, toplum ve çocuğun okul dışındaki arkadaş çevresi ile medyadaki yayınlar işaret etmişlerdir. Çıkan sonuçlar tüm sorumluluğun aile ve diğer etkenlere bağlandığı sonucunu vermektedir. Ancak öğrenme ortamını bozan davranışlarla mücadelede ön planda olan öğretmenler olduğuna göre, işin eğitim kısmında kendilerinin de olduğu gerçeğini unutmamaları gerekmektedir. Temel nedenler olarak aileyi ve toplumu göstermek, problem davranışlarla mücadeleyi sorumluluğunun aile ve topluma havale edilmiş gibi görülmesine neden olacaktır. Oysaki öğretmenin öğretim ortamını yönetmedeki kalitesi ve başarısı çok önemlidir. Gerçek eğitici davranışların nerede nasıl yapılması gerektiğini öğrencilerine anlatmalıdır. Öğretmenin yetersizliği, öğrenciyi sürekli pasif kılması, öğrencilere kaba davranması, iletişim kuramaması, özgüven eksikliği, kişisel özellikleri, tükenmişliği gibi faktörlerinde bu tür davranışların ortaya çıkmasında önemli birer faktör olduğunu unutmamalıdır. Sınıfta iyi bir atmosfer yaratan, öğrencinin derse ilgisini sağlayan öğretmenlerin öğrenciler tarafından sevilerek bu tür davranışlara daha az yöneldikleri söylenebilir (Tertemiz, 2001-58).

Araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin öğretim ortamını bozan davranışlarla karşılaştıklarında ki çözümleri; samimi bir sınıf ortamı oluşturmaya gayret ederim (3,16), olumlu davranış gösteren öğrenciler ile diyalog kurmasını sağlarım (3,05), gözlerinin içine bakarım (3,00), olumlu davranışlarını diğerlerine örnek olarak gösteririm (2,96) şeklinde sıralanmaktadır. Çözüm stratejilerinde etkileşimci yaklaşıma uyan davranışları benimseyen beden eğitimi öğretmenlerinin bu yapısı, alanlarının bu tür davranışlara uyan bir yapıda olmasından kaynaklanabilir. Beden eğitimi dersleri genellikle uygulamalı ve oyuna yönelik hareket eğitimini kapsadığından, öğretmenler öğretimde öğrencilere daha yakın konumdadırlar ve gerektiğinde onlara katılarak onlarla oyun oynayabilmekte onlarla yarışabilmektedirler. Bu da öğrencilerle öğretmen arasındaki saygı ve sevgiyi daha ileri düzeye getirmektedir.

Okullarda beden eğitimi öğretmeni genellikle sevilen ve model alınan bir kişilik olarak öne çıkar. Okul takımlarının başında liderlik yapması, sınıf ortamından farklı alanlarda, öğrencilerin özgür hareket ettikleri alanlarda öğretim yapması onu bu çizgiye çeken davranışları sergilemesine neden olabilir. Araştırmada öğretmenlerce çözümün (samimi bir sınıf ortamı oluşturmaya gayret ederim) öğrencilerle daha yakın ve samimi ilişkiler kurulmasını işaret etmesi düşüncemizi destekler tarzdadır. Turnüklü'nün ilköğretim okulları ikinci kademe sınıflarda karşılaşılan çatışma çözüm stratejileri ile ilgili araştırmasında okul üyelerinin çözümü genellikle psikolojik şiddet (azarlama, kızma, küfür, tehdit) ve fiziksel şiddet (vurma, dövme) gibi yıkıcı öğeleri kullandığıdır. Güleç'in bu yöndeki araştırmasında özel okul ve devlet okulları karşılaştırılmış ve fiziksel şiddetin kullanılma oranının devlet okullarında özel okullara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kullandığı stratejilerin öğretmenin yaş, cinsiyet, öğretim kademesi, kurum türü ve öğretmenlik yıllarına göre istatistiksel olarak bir farklılık göstermemesi standart bir yapı sergilediklerini göstermektedir.

Sonuç olarak öğretmen merkezli, sınıfta ve aktiviteden uzak yapılan derslerde öğrencilerin sıkılarak öğrenme ortamını bozan davranışlara girdiği, öğretmen davranışlarının da bunda etken olduğu görülmektedir. Bu çerçevede öğrenciyi sınıf ortamında uzaklaştırarak, rahatlamasını sağlayacak ve hareketli kılacak olan beden eğitimi derslerine daha fazla önem verilmesinin öğretimin işleyişi açısından daha iyi sonuçlar vereceği, ayrıca bu çalışmaların derslere özgü yapılarak, hangi derste ne tür öğretim ortamı oluşturulması gerektiği konularında araştırmaların yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akök, F., Askar, P., Sucuoğlu, B. Safe schools require the contributions of everybody: the Picture in Turkey. Thresholds in Education. 1995: 29-33.
- Aksoy, N. İlköğretim Okullarında Öğrenci Disiplinine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Ankara İli Örneği). Yüksek Öğretim Kurumu. 28. Haziran. 2006. http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/tez_ozetleri/aksoy.html
- Ataman, Sınıf İçinde Karşılaşılan Davranış Problemleri ve Bunlara Karşı Geliştirilen Önlemler.: Küçükahmet, L. (Editör). Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar. Ankara: Nobel Yayınları. 2000.
- Atıcı, www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/tez_ozetleri/meral.htm 2001.
- Aydın, Sınıf Yönetimi. Ankara. Anı Yayıncılık. 1998.
- Baloğlu, Etkili Sınıf Yönetimi. Ankara: Baran Ofset. 2001.

- Başar, Sınıf Yönetimi. Ankara: Pagem Yayıncılık-Dördüncü Baskı.
- Brophy and Good. Teacher behavior and student achievement. In M.C. Wittrock (Ed.), Handbook of research on teaching (3rd ed.). New York: McMillan. 1986.
- Brophy, J.E. Educating teachers about managing classrooms and students. Teaching and teacher Education. 4(1). 1988:1-18.
- Büyükkaragöz-Çivi, Genel Öğretim Metodları. Ankara: Öz Eğitim Yayınları. 1996.
- Curwin, R.L., Mender, A.A.; Discipline with Dignity, E.Brothers Inc.(ED), USA: Association for Supervision and Curriculum Development. 1998.
- Çalık, Sınıf Yönetimi. (Editör: Leyla Küçükahmet). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. 2003.
- Doyle Classroom management techniques. In Oliver.C.Moles, Ed. Student Discipline Strategies: Research and Practice. State University of New York Press. 1990.
- Doyle, Classroom organisation and management. Handbook of Research on Teaching, New York. Ed. Merlin C. Wittrock, Third Edition, Macmillan Pub. 1986.
- Erdoğan, Sınıf Yönetimi. İstanbul: Sistem Yayıncılık. 2002.
- Freiberg, Stein, Huang, Effects of classroom management intervention on student achievement in inner city elementary schools. Educational Research and Evaluation 1 (1), 1995.
- Güleç, Alkış. Öğretmenlerin Sınıf Ortamında Kullandıkları Davranış Değiştirme Stratejileri. Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı 2, Bursa. Uludağ Üniversitesi Yayınları. 2004: 247.
- Johnson, Oswald, Adey. Discipline in South Australian primary schools. Educational Studies.1993: 19(3).
- Sadık, İlköğretim I. Aşama Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Gözlemledikleri Problem Davranışlar. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Sayı:10. Adana. Çukurova Üniversitesi. 2002: 5.
- Savran-Çakıroğlu, Differences Between Elementary and Secondary Preservice Science Teachers' Perceived Efficacy Beliefs and their Classroom Management Beliefs The Turkish Online Journal of Educational Technology - Volume 2, Issue 4, Article 3. TOJET October 2003.
- Senemoğlu, N. İngiltere'de İlköğretime Öğretmen yetiştirme ve Türkiye ile Karşılaştırılması. Türkiye'de İlköğretim Sempozyumu Sayı: 8. Ankara: H. Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları. 1992:143-156.
- Tertemiz, Sınıf Yönetimi ve Disiplin. Sınıf Yönetimi._Editör Leyla Küçükahmet. Ankara. Nobel Yayıncılık. 2001.
- Tertemiz., N. "Sınıf Yönetimi ve Disiplin", Sınıf Yönetimi, Editör. Leyla Küçükahmet, Nobel Yayıncılık, Ankara, s.58.2001.
- Türnüklü, http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/tez_ozetleri/aturnuklu.html

- Türnüklü, Şahin, İlköğretim Okullarında Öğrenci Çatışmaları ve Öğretmenlerin Bu Çatışmalarla Başa Çıkma Stratejileri. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. 8,(30).2002.
- Türnüklü, Şahin, Öztürk. İlköğretim Okullarında Öğrenci, Öğretmen, okul Yöneticisi ve Velilerin Çatışma Çözüm Stratejileri. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. Dergisi. 8, (32).2002.
- Varış, Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı(4. Baskı), Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. 1988.
- Wilks, Classroom Management in Primary Schools: A Review of the Literature. *Behavior Change* 13 (1). 1996.
- Yavuzer,H. Çocuk Eğitimi El Kitabı , (9. Baskı). İstanbul Remzi Kitabevi. 1992.
- Yiğit, Sınıfta Disiplin ve Öğrenci Davranışının Yönetimi.(Editörler: Şişman, Turan) Sınıf Yönetimi. Ankara: Pagem A Yayıncılık. 2004.
- Yörükoğlu,A.; Çocuk ve Ruh Sağlığı (21.Baskı), Ankara: Özgür Yayınları, 1997. No: 48.

Behavioral Strategies Developed By Physical Education Teachers Against Behaviors Spoiling Learning Environment (Bursa Province Example)

Summary

It is of great importance for teachers to manage student behaviors, particularly the distracting and inappropriate ones, besides managing the teaching program, in order to create an effective learning environment. In modern societies, it is observed that undesirable student behaviors appear as an important problem. In research studies, 54 % of teachers reported that behavior problems observed in students hindered classroom teaching. Student behaviors creating discomfort in learning environment affect both teachers and students negatively. It has been stated that achieving the discipline and order both at school and teaching environment is one of the leading conditions for an effective teaching, and in a teaching environment managed effectively, more time is spared for teaching activities, and students spend most of their time actively concentrating on learning tasks. Teachers' incompetencies, their teasing students, treating them rudely, discriminating between them, and their inability to set up communication, and also students' lack of social skills lay the groundwork for undesirable behaviors to appear. With this research study, it was aimed to present teachers some

positive behavior patterns to adopt in case of undesirable students behaviors ruining learning environment through learning about how often physical education teachers, frequently communicating with students at educational practices or sport activity areas, are confronted with behaviors spoiling the environment, their opinions about the possible sources of these behaviors, and the behavior patterns they prefer to adopt when they encounter behaviors violating the order.

171 physical education teachers chosen randomly from among both the private and state schools in three municipalities of Bursa participated into the study. Questionnaires composed of four sections were employed in the study. In the first section, a measurement instrument investigating into personal and professional knowledge of teachers, in the second section a measurement instrument having a Cronbach alpha reliability coefficient of 0,92 and determining student behaviors violating the order, in the third section a measurement instrument having a Cronbach alpha reliability coefficient of 0,85 and determining the possible sources of student behaviors violating the order in a learning environment, and in the fourth section a measurement instrument having a Cronbach alpha reliability coefficient of 0,78 and determining behavior patterns exhibited by the teachers were used. The statistical analyses of the data were made using the SPSS 13.0 statistical package program. Whether or not the data indicated a normal distribution was analysed using the Shapiro-Wilk test. For the non-normally distributed data, Mann-Whitney U test was used for two-group comparison and Kruskal Wallis test was used for more than two-group comparison. The relationships between variables were analysed using Pearson product-moment correlation coefficient. The reliability analyses of the scales were made using Cronbach Alpha coefficient. The significance level was determined to be $\alpha=0.05$.

According to the physical education teachers; the behaviors spoiling the learning environment are talking without asking permission, exhibiting behaviors that are likely to spoil the course of a lesson, and talking excessively and disturbingly. In Sadık's study, it was found that students get bored particularly in classes like Turkish, Mathematics and Natural Science and Social Studies, they generally incline towards exhibiting undesirable behaviors in crowded classes and in the learning environments where the teacher-centered teaching is used to get rid their boredom, and these kinds of behaviors are less likely to be encountered in physical education classes. Game theoreticians report that games decrease students' tension letting them spend their energy, lessen their undesirable tendencies in classes where they are active, acting, straining their capacities and exploring their abilities, eliminate their aggressive impulses with the help of activities, and so put

them at ease. Based on these results, physical education classes are considered to be necessary for better teaching atmosphere.

Teachers reported that the sources of the behaviors spoiling the teaching environment are in-family problems, the effects of television and the other mass communication means and families' uncaring about their children's education. However, teachers' quality and success at managing a teaching environment is very important. They should mention about where and how real educational behaviors must be exhibited. It can be said that students love the teachers creating a good atmosphere and deriving their attention to the lesson and so they are less likely to incline towards these kinds of behaviors. The solutions reported by the teachers were as follows: I try to create a genuine classroom environment, I look into their eyes, I try to make them establish dialogues with the students exhibiting positive behaviors, I show their positive behaviors to the others as examples. It was likely that the reason for the teachers' adopting the behaviors based on interactive approach in their solution strategies was the structure of the education they had taken.

In conclusion, it is observed that students get bored and incline towards exhibiting behaviors spoiling the environment in teacher-centered lessons which are free from activities and teachers' behaviors have an effect on this as well. In this context, we consider that physical education classes, which are likely to make students feel at ease and become active by taking them away from classroom environment, should be attached more importance for the sake of a better educational outputs. Moreover, we consider that it will be useful to make further research studies focusing on any of the courses given at schools and also on the kind of the teaching environment specific to any course.